

**Adatfelvétel, adat- és forráskezelés (idézés) kapcsán felmerülő etikai útmutatások,
elvárások és szabályok**

1. A dolgozatot megalapozó munkának eleget kell tennie az anonimitás és önkéntesség követelményének.
2. A dolgozatban a plágium minden formáját kerülni kell. Plágium alatt más személy szellemi termékének (szövegének, adatainak, fotójának stb.) forrás említése nélküli felhasználását értjük a dolgozatban. Ez publikált és nem publikált anyagokra egyaránt kiterjed. A plágium megfelelő hivatkozással kerülhető el, ami két dolog kötelező alkalmazását jelenti: a) a más műből átvett rész jelzését a szövegek közötti zárójeles hivatkozással, és b) a mű teljes, összes bibliográfiai adataira kiterjedő feltüntetését a dolgozat végén található szakirodalomban/könyvészetben. A szövegek közötti zárójeles hivatkozás és a könyvészetben feltüntetett művek között teljes megfelelésnek kell lennie.
3. A plágium elkerülése érdekében a Szakszövegírás szemináriumon tanultaknak megfelelően kell eljárni. Minden esetben plágiumról beszélünk, ha:
 - a) A szó szerint átvett szöveget vagy anyagot nem jelezzük az átvétel teljes terjedelmében idézőjelekkel, szövegek közötti zárójeles hivatkozással, és a szakirodalomban/ könyvészetben nem tüntetjük fel a forrást.
 - b) Minimálisan parafrázis szöveg vagy anyag esetén nem jelezzük az átvételt teljes terjedelmében idézőjelekkel, szövegek közötti zárójeles hivatkozással, és a könyvészetben nem tüntetjük fel a forrást.
 - c) Alaposan parafrázis vagy összefoglalt szöveg vagy anyag esetén nem jelezzük az átvételt teljes terjedelmében szövegek közötti zárójeles hivatkozással, és a könyvészetben nem tüntetjük fel a forrást.
 - d) Idegen nyelvű szöveg felhasználásakor a saját szó szerinti fordítás vagy minimális parafrázis esetén nem jelezzük az átvételt teljes terjedelmében idézőjelekkel, szövegek közötti zárójeles hivatkozással, és a könyvészetben nem tüntetjük fel a forrást.
 - e) A ChatGPT vagy más mesterséges intelligenciát használó tartalomgeneráló program által előállított szöveget szó szerint vagy minimális változtatással, idézőjelek és a forrás megjelölése nélkül.
4. A szerző tudomásul veszi, hogy a dolgozata eredetiségét a bizottság vizsgálja, beleértve a plágiumellenőrző szoftverrel történő vizsgálatot is. Tudomásul veszi, hogy a csalás felelőssége, függetlenül annak előfordulási körülményeitől, egyedül őt terheli. A szakdolgozat teljes vagy részleges plagizálása révén elkövetett csalást a vizsgáztató bizottság által elkészített jelentés alapján a vizsgáról való kizárással büntetik.
5. A generatív mesterséges intelligencia (AI) használatáról. Az AI használata nem tiltott és nem is tiltható, ám elvárt etikus keretek között történő kreatív, kritikus és felelősségteljes használata az elfogadott, olyan módon, hogy az ne kérdőjelezze meg a dolgozat eredetiségét.
Használata a következő célokra ajánlott:

- a) ötletgenerálás, kutatástervezés a disszertáció előkészítő fázisában (releváns fogalmi és elméleti keret azonosítási folyamata, hasonló tematikájú kutatások, azok eredményei utáni keresés).
 - b) ugyancsak a tervezői gondolkodás részeként az AI használható a felmerülő részfeladatok esetén a témák azonosítására, a mélyebb összefüggések keresésére.
 - c) fordításra és idegennyelvű szövegek pontosabb értelmezésére.
 - d) a disszertáció szövegének alakítása során a nyelvhasználati és fogalmazási döntések felülvizsgálatára (pl. összevetik az AI által generált szöveget a saját, eredeti munkájukkal, vagy azt bemásolják pl. a ChatGPT-be azzal a kéréssel, hogy javítsa stílusát és hangvételét).
6. Az AI használata esetében a szerző az előzőekben részletezett formai követelményeken túl a következő elvárásoknak is köteles eleget tenni:
- a) A dolgozat bevezetőjében, esetleg a módszertani fejezetben külön paragrafusban pontosítja, milyen típusú generatív mesterséges intelligencia-platformot használt, a dolgozat elkészítésének melyik fázisában, és milyen célokra.
 - b) AI által generált szöveget, vizuális elemet stb. egy az egyben csak kivételesen és csak elkerülhetetlen esetekben (a dolgozatvezetővel történő megbeszélést követően) vehet át. Az így átvett részeket a szövegben lábjegyzetben jelzi a szerző a következő módon: OpenAI ChatGPT–3.5 által adott válasz alapján, 2023. szeptember 4. *(a dátum mindig az algoritmussal történő kommunikáció napra pontos időpontját jelölje)*.
 - c) A mesterséges intelligencia által generált és egy az egyben átvett és lábjegyzetben ekként megjelent tartalmak mindösszesen nem haladhatják meg a dolgozat 5%-át (30 oldal esetében másfél oldalt).
7. Azoktól az esetektől eltekintve, amelyekben a dolgozat témája kifejezetten ezt taglalja, tilos az AI által generált olyan adatsorokat használni, amelyek valós kutatási eredményeket szimulálnak. Ez nem lehetséges még a 15-ös paragrafusban megjelölt formai követelmények teljesítése esetében sem.
8. A szerző felelőséggel tartozik az AI által generált szövegek helyességéért. Az AI által generált szövegek esetében felmerülő tárgyi tévedések, pontatlanságok a szerzőt terhelik. A Bizottság általi azonosításuk esetén, súlyosságuk függvényében, pontlevonást eredményeznek.
9. Amennyiben az AI használata vonatkozásában a dolgozat eredetisége kapcsán kételyek merülnek fel, az csalásnak minősül, és az súlyosság függvényében vizsgáról történő kizárással járhat. Az eredetiségi kétely a következő (de nem kizárólag ezekre szorítkozó) esetekre terjedhet ki:
- a) nagyon eltérő szövegezési, fogalmazási stílusok (beleértve a magyartalan megfogalmazásokat), amelyek esetében felmerül annak a gyanúja, hogy a szerző egész szövegrészeket az AI által generált szövegmezőből másolt át mindennemű kritikai felülvizsgálat és átdolgozás nélkül, és ezt nem jelölte megfelelően.
 - b) ha a mesterséges intelligencia által generált, módosítás nélkül átvett, és a lábjegyzetben ekként megjelent tartalmak mindösszesen meghaladják a dolgozat 5%-át – esetenként ide számíthatók a meg nem jelölt, de a fentebbi bekezdés szerint gyanúsaknak ítélt szövegek is.
 - c) tárgyi tévedések, beleértve olyan hivatkozásokat is, amelyek hiányosak, pontatlanok, vagy nem találhatók meg a nagyobb tudományos referencia-

adatbázisokban (pl. Google Scholar, Web of Science). A tévedés súlyosságát a bizottság mérlegeli, majd ajánlást tesz pontlevonásra vagy a dolgozat kizárására.